



T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/8529

GÜNLÜDÜR

08/02/2024

Sayı :E-75833232-610-5505040

Konu :Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi :24.01.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1366886 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza intikal eden, Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin EKMEN tarafından tevcih edilen 7/8529 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek' te gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:E5616D71-11A8-46EF-BB59-98FC5612C1F3

Belge Doğrulama Adresi:<https://www.turkiye.gov.tr/stb-ebys>

Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 2151.Cadde No:154 06510 Çankaya /ANKARA

Telefon :03122016100

Bilgi İçin:soruonergesi@sanayi.gov.tr

Faks:03122016103

İnternet adresi: www.sanayi.gov.tr

Kep:sanayiveteknolojibakanligi.strateji@hs01.kep.tr



MERSİN MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET EMİN EKMEN'İN

7/8529 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

Türkiye'nin uzaydaki 10 yıllık vizyon, strateji, hedef ve projelerinin yer aldığı Milli Uzay Programı, 9 Şubat 2021 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından Beştepe Millet Kongre ve Kültür Merkezi'nde büyük bir coşku ile Türk ve Dünya kamuoyuna tanıtılmıştı. Türkiye adına tarihi bir dönüm noktasına şahitlik etmek üzere bir araya geldiklerini belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmasında *“Bu program, gerçekçi ama bir o kadar da rekabetçi hedefleri kapsayan içeriğiyle ülkemizin uzaydaki yol haritası olacaktır. Küresel uzay yarışında, ülkemizi üst liglere taşıyacak bu yol haritasının başarıyla hayata geçmesini diliyorum.”* ifadelerini kullanmıştı. Sayın Cumhurbaşkanı, *“Paylaşacağımız hedefler, bir hayal ürünü değil, havacılık ve uzay teknolojilerinde bugüne kadar başardıklarımızın bir üst noktaya taşınmasıdır.”* ifadelerini kullanarak Milli Uzay Programı kapsamındaki 10 hedefi tek tek açıklayarak ilk hedefin gerçekleşme tarihi olarak 2023 yılı ilan edilmişti. Dolayısıyla 2024 yılına girdiğimiz bu günlerde program hedeflerinin ne aşamada olduğu kamuoyu tarafından merak edilmektedir.

Bu bağlamda;

Soru 1- Birinci hedef olan “Cumhuriyet'in 100'üncü yılında Ay'a ilk teması gerçekleştirmek” başarıya ulaştı mı? Ulaşmadıysa hangi aşamadadır ve ne zaman gerçekleştirilmesi planlanmaktadır?

Soru 2- İkinci hedef olan “Yeni nesil uydu geliştirme alanında dünya ile rekabet edebilecek ticari marka ortaya koymak” hangi aşamadadır ve ne zaman gerçekleştirilmesi planlanmaktadır?

Soru 3- Üçüncü hedef olan “Türkiye'ye ait bölgesel konumlama ve zamanlama sistemi geliştirmek” hangi aşamadadır ve ne zaman gerçekleştirilmesi planlanmaktadır?

Soru 4- Dördüncü hedef olan “Uzaya erişimi sağlamak ve bir uzay limanı işletmesi kurmak” hangi aşamadadır ve ne zaman gerçekleştirilmesi planlanmaktadır?

Soru 5- Beşinci hedef olan “Uzay havası ya da meteoroloji olarak tabir edilen alana yatırım yaparak, uzaydaki yetkinliğimizi artırmak” hangi aşamadadır ve ne zaman gerçekleştirilmesi planlanmaktadır?

Soru 6- Altıncı hedef olan “Türkiye'yi astronomik gözlemler ve uzay nesnelerinin yerden takibi konularında daha ileri bir seviyeye ulaştırmak” hangi aşamadadır ve ne zaman gerçekleştirilmesi planlanmaktadır?

Soru 7- Yedinci hedef olan “Ülkemizde uzay sanayii ekonomi sistemini daha da geliştirmek” hangi aşamadadır ve ne zaman gerçekleştirilmesi planlanmaktadır?

Soru 8- Sekizinci hedef olan “Bir uzay teknolojisi geliştirme bölgesi kurmak” hangi aşamadadır ve ne zaman gerçekleştirilmesi planlanmaktadır?

Soru 9- Dokuzuncu hedef olan “Uzay alanında etkin ve yetkin insan kaynağımızı geliştirmek” hangi aşamadadır ve ne zaman gerçekleştirilmesi planlanmaktadır?

Soru 10- Onuncu hedef olan “Bir Türk vatandaşını uzaya göndermek” hangi aşamadadır ve ne zaman gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

CEVAPLAR:

Cevap 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10- Türkiye’nin uzay çalışmaları, bu alandaki ihtiyaçların yerli ve milli Ar-Ge yoluyla karşılanması ve bilgi birikimi oluşturulması hedefiyle başlatılmış olup ülkemizde bu alanda son yıllarda kritik kazanımlar elde edilmiştir.

Bu bağlamda, Türkiye Uzay Ajansının (TUA) 2018’de kurulması ve Milli Uzay Programının Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından 2021 yılında ilan edilmesiyle birlikte uzay çalışmaları ön plana yükselmiştir. İlk Türk astronot ise, Milli Uzay Programının ilanından üç yıl sonra, 19 Ocak 2024’de Uluslararası Uzay İstasyonu’na gönderilmiştir.

Böylece ülkemiz ilk kez insanlı uzay operasyonlarında yer alarak, bu alanda önemli bir eşiği geride bırakmaktadır. Yaklaşık iki hafta sürecek bu tarihi görev içerisinde önemli üniversite, enstitü ve kurumlarımızın bulunduğu 13 deney, astronotumuz tarafından uzay ortamında gerçekleştirilecek ve deney çıktıları bilim camiasına önemli katkı sunacaktır. Uzay ekonomisinden pay almak için çalışmalarını son 20 yıldır artırarak sürdüren ülkemiz, bu çabalarının ilk karşılığını almıştır.

Türkiye’nin uzay çalışmalarında çok sayıda uydu ve roket projesi yer almakta olup uydu üretiminde birçok yerli firmayla çalışılmaktadır. Hâlihazırda TÜRKSAT’ın haberleşme uyduları ile Göktürk uzaktan algılama uyduları sabit yörüngede hizmet vermektedir. Kendi ürettiğimiz TÜRKSAT 6A uydusunun ise 2024 yılı içinde fırlatılıp yörüngesine yerleştirilmesi planlanmaktadır. 2017 yılında başlanan, metre altı çözünürlüğe sahip yerli ve milli ilk gözlem uydusu İMECE Projesi vasıtasıyla ise, sıfırdan yer gözlem uydusu ve yer istasyonu alt sistemlerini tasarlayıp üretebilecek kabiliyete sahip ülke konumuna gelinmiştir.

Ayrıca, gelecekteki gözlem ve haberleşme uydularının yurt içinde üretilmesine yönelik kritik bir altyapı olan Uydu Montaj, Entegrasyon ve Test (USET) Merkezi kurulmuştur. Önümüzdeki dönemlerde küp uydu geliştirme faaliyetlerine devam edilmesi de planlanmakta, uydu itki sistemleri ve diğer alt sistemler üzerine yerleştirme ve geliştirme çalışmaları yapılmaktadır.

* Yerli uydularımızı uzaya çıkaracak bağımsız ve yerli fırlatma sistemlerimizin tasarlanması hususunda, gerek yurtiçi gerekse yurtdışı ortaklıklar üzerinden çalışmalar sürmektedir. Milli Uzay Programı kapsamındaki Ay Projesi için gerekli yerli ve milli Hibrit İtki Sistemi (HİS), uçuş bilgisayarı ve çeşitli yerli uydu ekipmanları tasarım ve geliştirme çalışmalarına devam edilmektedir. Böylece, gözlem ve haberleşme uydu projelerinde elde edilen bilgi ve tecrübe Ay projesine taşınacaktır.

Yukarıda kısaca belirtilen proje ve çalışmalara ilaveten, Uzay Havası Uygulama Merkezi (UHUM)’un da 2024 yılı içerisinde kurulması öngörülmektedir. İlaveten, yerli ve milli kaynakların daha etkin ve verimli kullanılması amacıyla TÜBİTAK Ulusal Gözlemevi (TUG) ile Doğu Anadolu Gözlemevi (DAG) birbirine entegre edilerek tek bir ulusal araştırma altyapısı (Türkiye Ulusal Gözlemevleri) haline getirilmiştir.

Öte yandan, ülkemizde uzay farkındalığını artırmak ve insan kaynağının geliştirilmesi için çalışmalarımız TEKNOFEST, bilim şenlikleri, kariyer fuarları, yurtiçi ve yurtdışı eğitim imkânları gibi çeşitli proje ve etkinlikler vasıtasıyla sürdürülmektedir. Ayrıca, çeşitli illerimizde gökyüzü gözlemlerini kolaylaştırmak amacıyla Karanlık Gökyüzü Parkları inşasına başlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı'nın YLSY programı kapsamında ise TUA tarafından, uzay konusunda ihtiyaç görülen alanlarda eğitim alması için yurtdışına öğrenci gönderilmektedir. Bunların yanı sıra; Türk Uzay Yolcuları Programı eğitimi ile Türk Cumhuriyetleri Uzay Kâşifleri Akademisi eğitim programı da, gerçekleştirilen etkinlikler arasındadır. İlk Türk astronotun Uluslararası Uzay İstasyonu'na gönderilmesi ise, ülkemizde uzay çalışmalarını ve farkındalığını artırarak gençlerimize farklı bir bakış açısı kazandıran ve ilham veren belki de en önemli gelişme olmuştur.

Hâlihazırda bu noktada öncelikli hedeflerimiz, uzaya uydu sistemleri götürebilecek roket sistemleri vasıtasıyla uzaya bağımsız erişim sağlamak ve uzay limanı kurma projesidir. Önümüzdeki dönemde insanlı uzay araştırmaları, uzay keşifleri, uzay istasyonları gibi bütün değer zincirinde daha fazla rol üstlenebilmek amacıyla Türk sanayi ve teknoloji ekosisteminin güçlü şekilde desteklenip yönlendirilmesine devam edilecektir. Bu bağlamda, Türkiye'de uzay alanında uluslararası bir çalıştay düzenlenmesi, TUA'nın uzun vadeli projeler başlatmasına imkân tanıyacak düzenlemeleri kapsayacak bir uzay kanununun TBMM'ye sunulması ve Ankara'da bir uzay teknoloji geliştirme bölgesi kurulması da planlanmaktadır.

Sonuç olarak ülkemizin, Milli Uzay Programı kapsamında 2030 yılına kadar gerçekleştirmeyi hedeflediği önemli projeleri bulunmakta olup uzay teknolojisi alanındaki çalışmalara yoğun bir şekilde devam edilerek önümüzdeki on yıl içerisinde bölgede ve dünyada uzay ekosisteminin önemli oyuncularından biri olunması hedefine doğru kararlı adımlarla ilerlenmektedir.